

Johann Sithmann Constantinus Bohle a

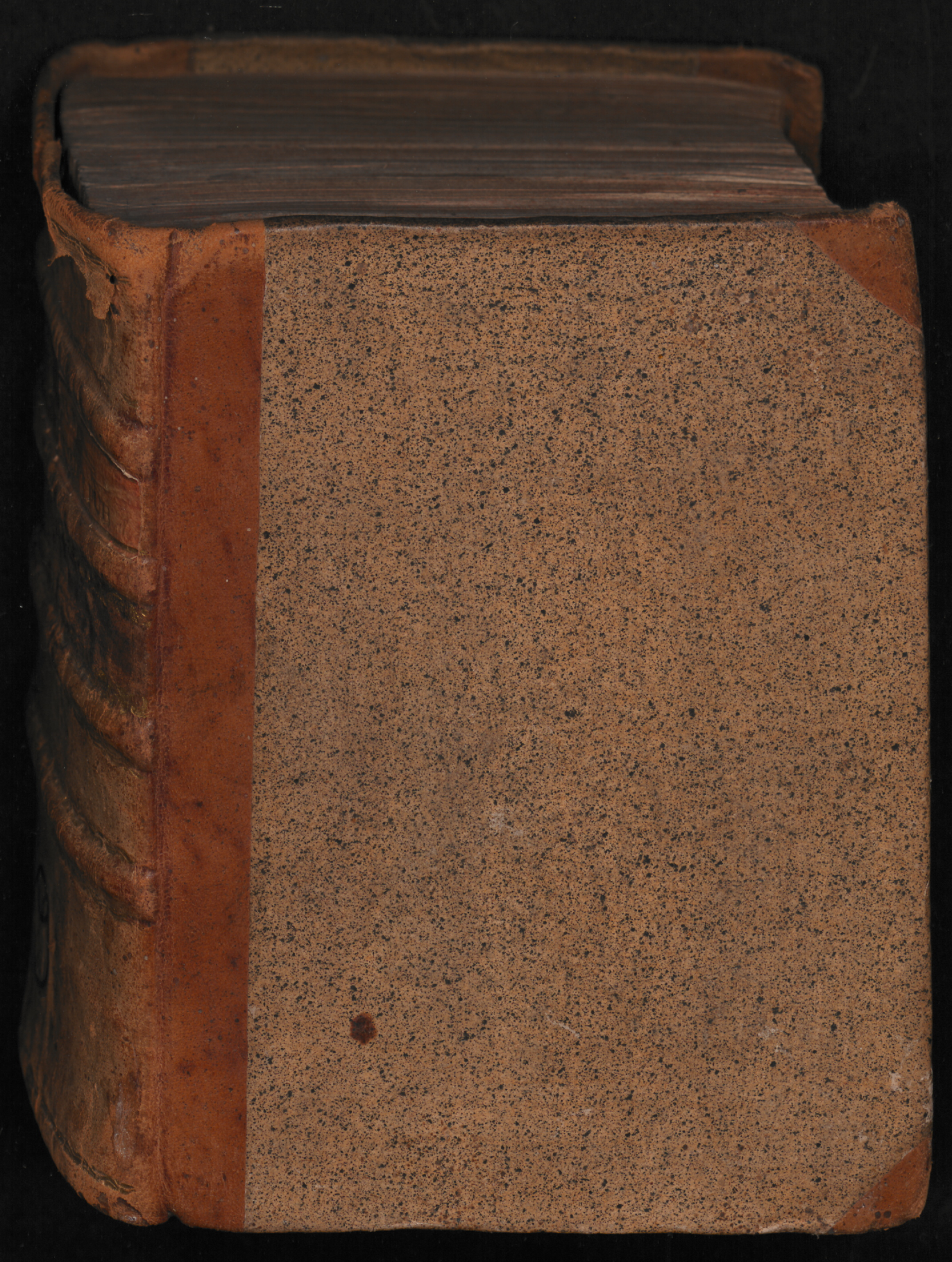
Theses Iuridicae De Materia Tutelari, Quas Fortunante Jehova

Stetini: Goetschius, 1657

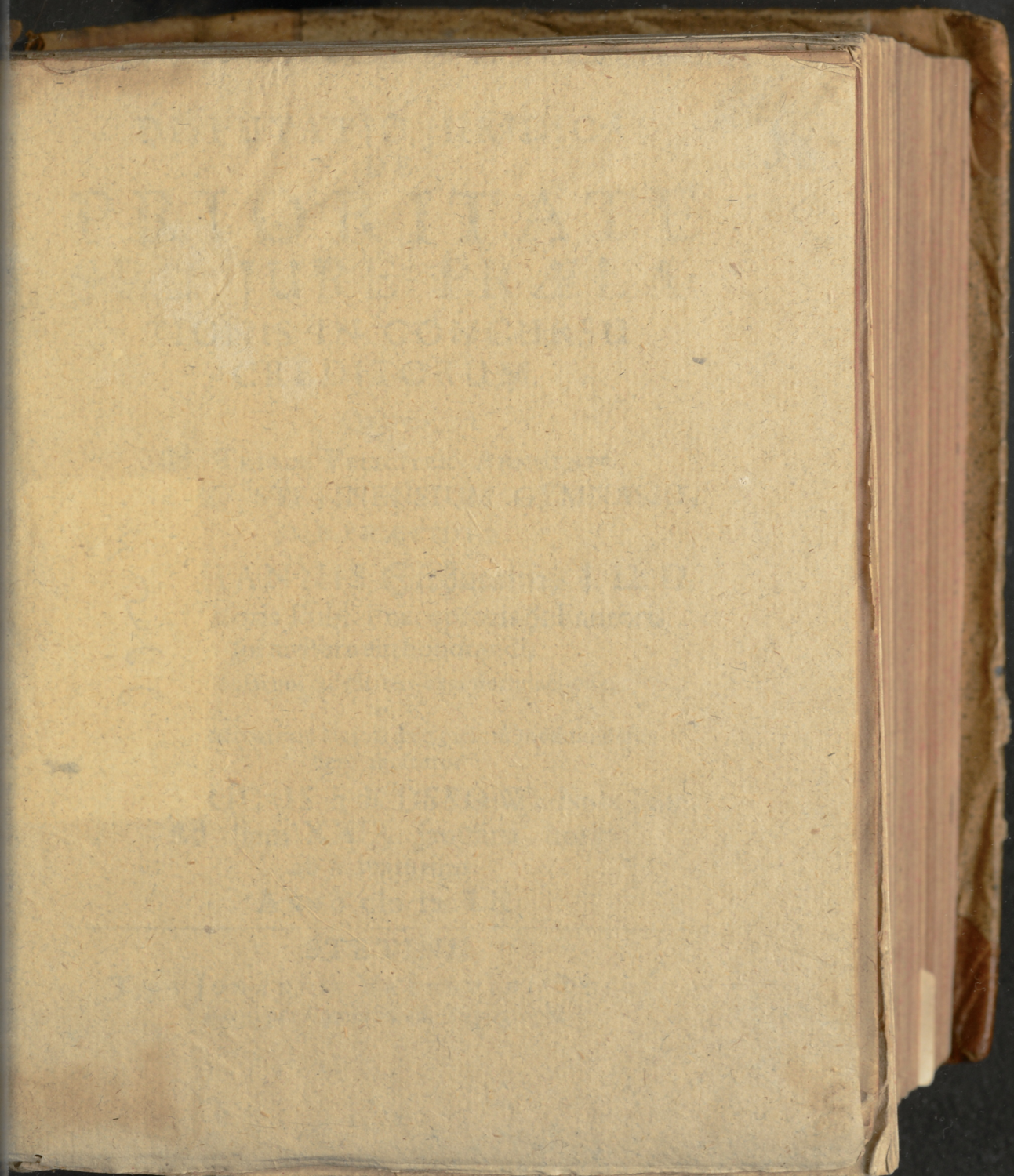
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn757140823>

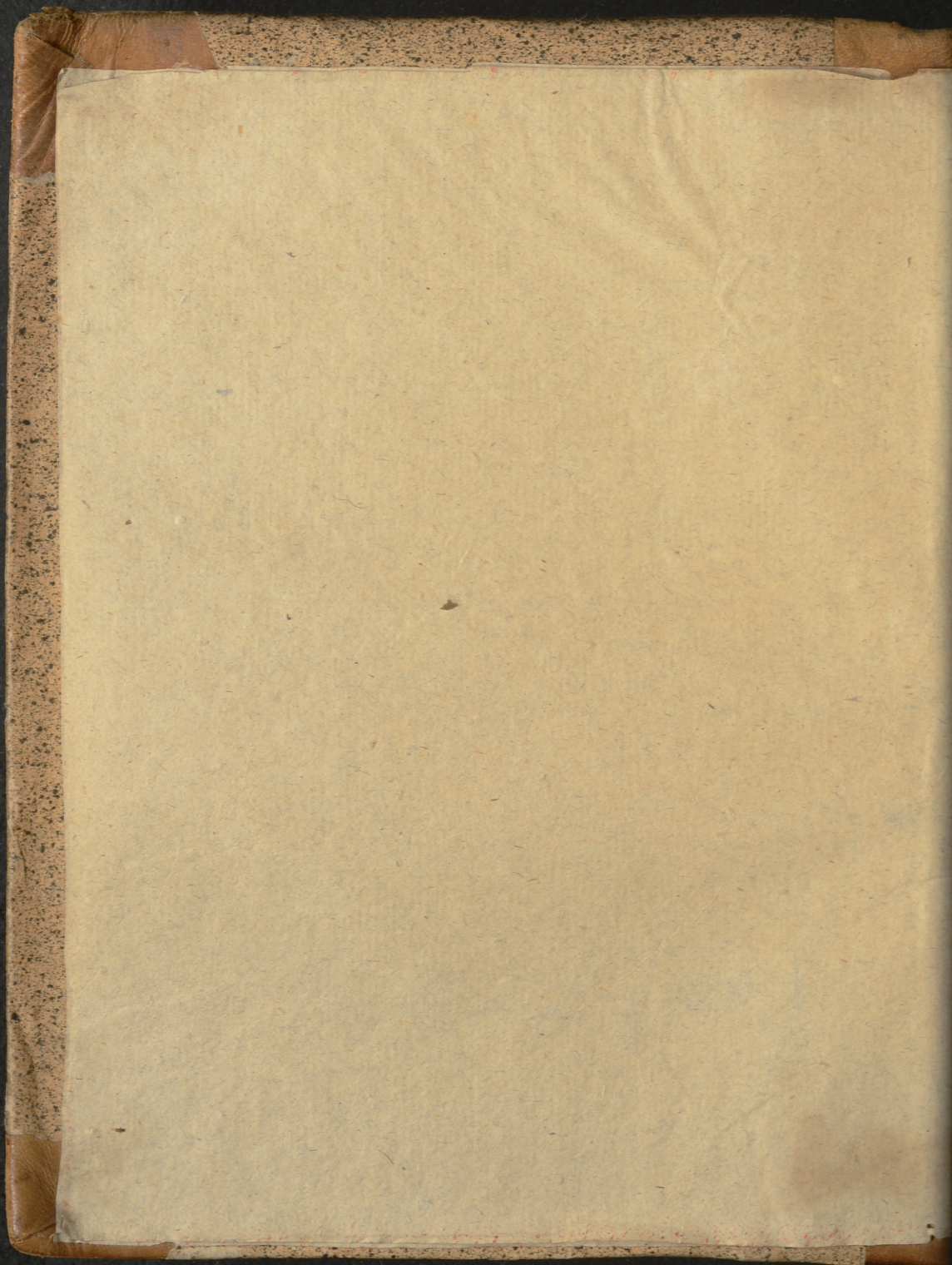
Druck Freier Zugang

V. K. 2 (165.)

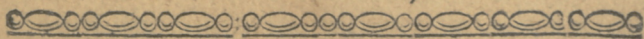
THESES JURIDICÆ
DE
MATERIA
TUTELARI,
QVAS
FORTUNANTE JEHOVA

SUB PRÆSIDIO
VIRI NOBILISSIMI, EXCELLENTISSIMI, AM-
PLISSIMI ET CONSULTISSIMI
DN. JOHANNIS SITHMANNI,
J.U.D. CELEBERRIMI ET PROFESSO-
RIS IN REGIO STETINENSII GYMNA-
SIO, FAMIGERABILIS.

Præceptoris sui æternum observandi publico
examine submitter

CONSTANTINUS Bohle/ Nob. Pom.
Autor & Respondens.

Ad diem 10 Mart. hor. ab 8. matutin.
in Acroaterio majori.

STETINI,
Typis Georgii Gœtschii, Pæd. Reg. Typ.
ANNO M.DC.LVII.

A

V I R I S

GENEROSIS, MAGNIFICIS ET MAXIME STRENUIS

DN. SIMONI MATTHÆO Ros-
senhand / Sac. Reg. Maj. Svec. Consiliario Sta-
tus per Pomeraniam &c.

ut &

DN. PHILIPPO CHRISTOPHO
RO von der Lancken / itidem Seren. Reg. Maj.
Svec. Consiliario Status per Pomeraniam gra-
visfimo, Hereditario in Zierkevinz & Broock
&c.

Mecœnatibus suis, quovis officiorum ge-
nere devenerandis

*Has opera sua Juridica primitias
sacras esse jubet*

CONSTANTINUS Bohle /
A. & R.

Nobilissimo ac Literatissimo

Dn. CONSTANTINO à ~~Bohlen~~ / Nob. Pom.
feliciter patrisanti de materia tutelari Disputanti prosper-
rima ac felicissima quævis animitus apprecor

JOAN Sittman / D. & Profes.
Disputat. Praeses.

O Bsequium: Pietas: Candor: Prudentia: Mores
Laudati: Studium. Sex ea magna notant.
*Ullius ut virtutis apex sublimia spectet
Nil juvat, harum unâ non comitante gradum.*
*Dandus honor Superis; Hi refractaria damnant:
Extollunt humiles. Mitia Corda placent.*
*Qui paret, pius est. Pietas celsissima. Nunquam
Labitur optatis, cui pietate labor.*
*Nil candore hominis melius, nil pulchrius orbis:
Candida honore vigent pectora, falsa cadunt.*
*Stet quò quid talò vigilis prudentia regnat
Iustius aspirat qui bonitate vigil.*
*Sed quid non possunt laudati denig. mores!
Virtutum effectus dixeris hosce probos.*
*Jungenti his studium, prob! quis felicior alter
Naturam ex imis perficit hic stimulis.*
*Tunc DEUS & Natura juvant. Non dicito frustra
Has animis dotes Inferuisse DEUM.*
*Hinc gaude BOHLI, felix, & Nobile pectus.
Laudata hac Virtus qualibet ipsa, Tua est*
Obsequium: Pietas: Candor: Prudentia: Mores
Laudati: Studium. *Quæ tibi dicta notant.*
*Interpres tibi sum, vera & fausta omina praesto:
Serva hac Summe DEUS? Dirige Summe DEUS!*
CONSTANTINE precor, tu CONSTANTISSIMUS instes
Inceptis, tibi non deerit & ipse DEUS.

CON-

CONSTANTINUS A BOHLE

Per Anagrammata.

CONSTANTI BONUS ALE. } Elisa aspira-
CONSTANTE LAUS BONI. } tionē.
CONSTANS EN TUA BOHLI.

Evolutio.

L Emmate priscorum fertur, quod plurima sepe
" *Conveniunt rebus nomina ritē suis:*
Hoc tu prae reliquis nunc Constantine probasti,
Verē constantis nomen & omen habens.
Namq; tuam vitam studii Constantia laudat,
Quae Constantini nomen habere dedit.
Haecenus Aönidum quā constans castra secutus
Constantine fies, ipsa Minerva probat.
Bis sub praesidio Micrali laude corusco,
Nunc sub Sithmanno tertia laus superest.
Hinc Themidos cultor, praeclearam nominis auram
Tutelis dextrē quō tuare studes.
Sic Constantinum constantis nomen & omen
Cum magno applausu ter meruisse juvat.
Maeste tuis captis Bohli! sic perge tueri
CONSTANTI studio nobile laudis opus.
Sic imitare BONUS Generosi facta Parentis
Emulus, atq; tuae munera mentis ALE.
Sic CONSTATE animo si perges fortiter, alma
LAUS Constantini te manet, euge! BONI.
Sic tua si porro signabis tempora, CONSTANS
EN TUA mi BOHLI gloria semper erit!

*Ita ad Nobiliss. Doctissimiq; Dni. Respondentis nomen allu-
dere. generosamq; ejusdem insectanda Generosi Parentis
laude constantiam, efferre voluit debuit*

CHRISTIANUS CLESSIUS, Butjadiâ-Frisius.

Q Vi callet mores, juris fundamina jecit,
Namq; ex principiis morum ceu fonte renasci
Tradita iustitiae, testantur scripta Sophorum.
De cathedra, Bohli, bis te cum laude probasti
Cultorem morum Doctis. Hinc nemo putabit
Mirum, quod jam nunc iterarō pulpita scandens
In jure ingenium prodas, doctumq; ministros
Examen Tutelarum, Ternarius impar
Dicere Perfectum (nescit: sic & tibi Nomen
Ter decantatum perfectum deniq; fiet.

CONRAD-BALTHASAR QVECCIUS, Frisius Orientalis.

✽(✽)✽

f

Q. D. B. V.

TRia esse juris objecta, ejusque scientiam circa personas, res atque actiones occupari, cuius, qui ad sacra Themidos metam collineat, satis cognitum vel est, vel esse debet. Mibi etiam, veluti nunc protinus ad justis & injustis notitiam aspiranti, primum juris objectum ante omnia notissimum esse debere, duxi, scilicet, ut quantum personas spectat, levi ac simplici via aliqua ex parte cognoscerem, priusquam reliqua aggrederer. Inter alia ad comparandam hujus objecti cognitionem tutelarem non parum arbitror conferre, quam Tribonianus dilucide satis propositam hoc ordine explicuit, ut cum de his, qui alieni juris sunt, (ut puta servus & filius familias in patria potestate existentibus) in prioribus egisset, optimam methodo eos tractarit, qui sui juris sunt, quorum alios sub Tutela vel Cura existere, alios tutelam, aut curam exivisse monstravit. Hujus vestigiis insistens, aliquantò penitius hanc materiam perscrutaturus, brevibus in hisce animum erudire meum constitui. Quod ut eo commodius procedat, iusto ordine ad rem ipsam me accingens, theses aliquot iuvante Deo propono.

THESIS I.

Tutela unde nomen suum sit sortita jam ante cuius constat, Tribonianus tamen auctoritatem derivationi ipse §. 2. *Instit. de Tut.* superaddit, ac Tutores ex re ipsa nomen accepisse ostendit, ideo Tutores appellatos, quod sint quasi Tutores & defensores, sicuti æditui vocantur, qui tuentur ædes.

II. Dubium tamen non est, quamvis hoc significatu vocabulum Tutelæ in jure accipiat, quin aliam interpretationem simul admittat. Non enim saltem is, qui vel patrem amplius in vivis non habet, & sui juris factus est, sub Tutela

A

vel

vel cura esse potest, sed & omnes alii, qui alienâ ope fruuntur, & ab aliis defenduntur, sub eorum *Tutelâ abusive* & per *analogiam* vivere dicuntur. Sic *ap. Curt. lib. 4. c. 4.* Tyrios Romanorum agnovisse *Tutelam* h. e. *Clientelam* reperitur. Clientelas etiam Romanis, sub primo Romæ initio in usu fuisse, bene cognitum est; unde ab hisce feudorum nonnulli deducunt originem, quod tamen displicet. Cum verò neminem, qui vel inscriptionem tantum nostræ disertationis inspexerit, latere existimem, quid hoc loco voce *Tutelâ* intellectum velimus, satius est ipsam definitionem aliquantum examinare, quam *λογουα γίαις* detineri.

III. Duce ergo Justiniano *Tutelam* definimus seu potius describimus, quod sit: Vis & potestas in capite libero ad tuendum eum, qui per ætatem sese defendere nequit, Jure civili data & permissa.

IV. Definitor *Tutela* per *vim* & *potestatem*. Quibusdam hoc genus invisum est, ac loco *vis* volunt *jus* legi, quod *Tutelæ* convenientius esse arbitrantur. Verum si rem ipsam intueamur, deprehendimus per vim non aliquam violentiam indigitari, sed quia *vis* cum *potestate* conjungitur, cum hac idem significare concludimus. Importat autem vocabulum *vis* aliquod *jus*, præsertim si *vis* & *potestas* simul legatur, uti hoc non modo hinc apparet, sed & aliunde facile potest probari v. gr. ex l. 1. ff. de noxal. act. item §. 3. Instit. de Interd. & l. 17. ff. de LL. Non ergo opus est sphalmatis typographici hoc genus nostræ definitionis incusare, utputa, quod sensu æquè probò per vocem *Vis* quam *Jus* explicatur. Porro aliis scrupulum posset injicere, quare, qui sub *Tutelâ* sunt, esse *sub potestate alterius* scil. *Tutoris* dicantur (quod vocula *potestas* videtur innuere) quum tamen eis, qui alieni juris sunt contradiſtingvantur? Sed notandum, potestatem hanc *Tutellarem*, à *Patriâ* & *Dominicâ* plurimum differre, quod illa sit extranea, hæc Vice dominice sint. l. 157. alibi 199. de R. J.

nea,

nea, & tantummodo *tutitionis*, quâ Tutor autoritate suâ personam vel bona sui pupilli aut minorennis administrat, & de eo, quod velit, legitimè statuit; Hæc *domestica* est & *familia*, quâ pater vel Dominus in suos imperium, h. e. potestatem l. 4. ff. de R. J. obtinet. Ulterius reperiuntur in definitione hæc verba: *In capite libero*. An ad *Tutorem*, aut ad *pupillum* referenda sint? quæritur; Mihi quidem *utrig*, videntur convenire, quia tam Tutor quam pupillus debent caput habere liberum. Interim principaliter & magis ad pupillum pertinere puto, quia vis & potestas tuendi competit *Tutori*, qui caput aliquod liberum suscepit tuendum, Tum & verba ultima: *Jure civili data & permessa* descriptioni adjecta non abundant aut superflua sunt, quod ipsum forte & plura demonstrabit discursus.

V. Dividitur autem omnis Tutela in *Testamentariam*, *Legitimam* & *Dativam*. De singulis speciebus breviter videamus.

VI. Est ergo *Testamentaria*, quam pater in liberos suos impuberes, in potestate existentes, per legitimum Testamentum constituit.

VII. Id quidem extra controversiam est, patrem liberis, quos adhuc suæ potestati subjectos habet, tutorem posse dare, quemcumque vult; sed num idem ipsi juris sit in filium *emancipatum* jam patriam potestatem egressum, in dubium vocari posset, quia *emancipatione* patris potestas finitur. Verum hac de re §. ult. *Instit. de Tut.* ita disposuit. De jure patri id quidem non licere; veruntamen si de *facto* emancipato tutorem testamento dederit, à magistratu illum esse confirmandum, *citra inquisitionem*. Atque hoc quidem propter *soer* seu naturalem parentum in liberos propensionem, quâ suis quam optimè consultum volunt, est constitutum. Ideoque etiam favor ille tam latè patet, ut appellatione *liberorum* quibus pa-

bus pater Tutorem constituit, *nepotibus* quoque; & *pronepotibus* ex filiis descendantibus; imò etiam *posthumis* Tutorem dedisse existimetur.

IIIX. Inprimis notandum, cum patria potestas in filium exheredatum, eo ipso, quod exheredaverit natum, planè expirasse videatur, posse tamen *exheredato* à patre Tutorem dari, ut ait *l. 4. ff. de test. tut.* item *l. 10. §. 2. d. t.* quæ *expresse Tutoris dationem approbat in eo testamento, quod confirmatum est, si nepos vel heres institutus, aut nominatim exheredatus est.*

IX. Quæritur jam utrum *matri* filio tutorem dare non sit concessum? Respondet supra allegata *l. 4. ff. de test. tut.* à matre tutorem filio dari non posse, nisi *filium instituerit heredem*, & tum quasi in *rem* potius, quàm in *personam* dedisse Tutorem videtur. Quod ideò dicitur, quia Tutoris datio à matre suscepta, patriâ potestate destituta ipso jure non valet, quod & verum plerique statuunt Dd. utcumque mater liberos heredes non instituisset *l. 1. §. 1. l. 2. & ult. ff. de Confirm. tut. cum simil.* accedere tamen in utroque casu debet confirmatio Tutoris à magistratu còpetente, & quidè cum inquisitione, quæ semper necessaria est in Tutore à matre in testamento dato, perinde ac in quovis dato ab *extraneo*; secus est in *patris* testamento, ubi Tutor, quamvis minus jure datus absque inquisitione tantum confirmandus est, uti patet ex *l. 4. ff. de Test. tut. l. 4. C. cod. l. 1. ff. de Confirm. tut.* utrum autem hi confirmati tutores magis *dativi*, an *testamentarii* nuncupandi, non frustra ambigitur. *Hos ita dico à patre datos; Illos à matre vel extraneo datos potius dativos* censeo.

X. Vidimus de his, qui testamento tutores dare possint; jam sciendum, quoniam dari queant. Non solum autem *patres familias* dantur, sed & *fili familias* idque propter rationem *l. 9. ff. de his qui sui vel alieni juris sunt.* Nec obstat, etiam si filii familias 25 tum ætatis annum nondum attigerint. Nam
etiam

etiam minores dari testamento tutores possunt, licet nondum administrent tutelam, sed tum demum, quando maiores facti sunt §. *Instit. qui test. tut. dar.* unde tamen non colligendum, filium familias legitimum quoque Tutorem posse existere, quia ex L. 12. tab. legitima tutela ad proximiores pertinet agnatos. In agnatione verò paterfamilias, filio familias uno gradu est proximior. Cœterum datò filiò familias tutore, si quidem pater in filium tutelam gerentem consenserit cum *immixtione*, pater in *solidum* tenetur, atque hac ratione filius periculo sui patris tutelam administrat. *l. si filiusfam. 7. ff. de Tut.* Oportet ergo consensum patris hic non adesse solum, quod præciverit, & filium passus fuerit tutelam suscipere, sed & quod administrationi filii tutelæ realiter se immiscuerit, alioquin enim *peculiotenus* tantum patrem teneri verius est, non in *solidum*. Per immixtionem enim simul junctam videtur, quasi in se periculum tutelæ parens nominatim suscepisse. Ita conciliatur ardua *l. 7. ff. de admin. tut. cum l. 21. ff. eod.*

XI. Quantū servos spectat, utiliter & hi Tutores dabantur, proprii & in testamento expressâ libertate manumissi. Eo namque ipso dum tutores dabantur libertatē adipiscebantur, & quidē *directam*. Alioquin servo sine expressâ libertate tutore dato, videbatur Dominus libertatē dedisse *fidei commissariam l. 9. C. de fideicom. libert.* Pro directâ tamen in dubio rectē præsumitur. Servi autem, si alieni sint, possunt etiam quidem tutores dari. Nihil enim interest suum servum, an alienū quis Tutorem scripserit, cum pupilli favore, & publicæ utilitatis adsumpta libertas sit in personâ ejus, qui tutor scriptus est, *ut loquitur l. 10. §. ult. ff. de Test. tut.* Verum alia est ratio servi alieni, ita enim ille dandus erat Tutor; *Si liber erit, Tutor esto*, imò etiam si purè datus fuerat, videbatur hæc conditio verbis testamenti implicite inesse: *Cum liber erit* atque hoc modo alienus servus tantum libertatē accipit *fidei commissariam, nunquam directam.*

A ;

XII. Fieri

XII. Fieri autem potest, ut sicubi servus alienus à testatore scriptus, à Domino suo aliquot annis non manumittatur, aut quis furiosus, vel filius familias minorennis tutor datus tutelam confestim gerere nequeat; Servus quidē ob voluntatem Domini, quia velle non creditur, qui obsequitur imperio patris vel Domini *l. 4. ff. de R. J.* Filius familias ideò non, quia minor est; Furiosus, quia nondum desit furere, tunc alii interim à magistratu competente demandanda est tutela dativa, donec scripti in testamento tutores tutelam possint effectivè administrare, ne interea pupillus relinqvatur indefensus.

XIII. Dubium ergo non est, licere ad certum tempus, ex certo tempore, vel sub conditione dari tutorem, hancq; dationem æqvè, ac si purè facta esset, valere, *l. si quis sub conditione ff. de Test. tut.* Habet tamen dies vel conditio locum duntaxat, in solà tutelà testamentarià, per se autem in legitimà & dativà exulat *l. 77. ff. de R. J.* Et tantum de primà tutelarum specie, nimirum *testamentarià* dixisse sufficiat.

XIV. Sequitur nunc optimò ordine *Legitima Tutela*, quæ locum habet, ubicunq; vel in testamento scriptus Tutor non est, vel Tutor testamento datus, ante testatorem decessit *l. 6. ff. de legit. tut.* Quamdiu enim tutela speratur ex testamento, legitimæ locus non est. Præfiscine dico, quamdiu testamentarius tutor nondum est *naturaliter* mortuus, nullus est locus legitimæ, sed admitti debet dativa.

XV. Est autem *legitima tutela*, quam deficiente vel expirante testamentarià, lex ad proximè legitimos pupilli successores masculos defert.

XVI. Legitima igitur tutela Jure Civili ex *L. XII. Tab. & ff. ad agnatos* pertinet cognatis exclusis. Quinā vero agnati? qui per virilem sexum nobis conjunguntur. Quinam cognati? qui per foemineum. Quæ agnatorum ratio obtinet etiam

etiam in feudalibus, agnati siquidem proximiores à successionē excludunt cognatos. Fallit tamen in allodialibus, in quibus non minus hi, quam illi succedunt, & hoc ex ratione: ubi successionis est emolumentum, ibi etiam tutelæ onus esse debet, & vice versâ juxta *l. 10. ff. de R. J.* quia secundum naturam est commoda cujusq; rei illum sequi, quem sequuntur incommoda, ideo non minus cognati hodie ad tutelam vocantur, quam agnati.

XVII. Cum verò etiam fœminæ per sexum virilem nobis conjunctæ possint esse agnatæ, veluti soror, patruus vel fratris filia, quæritur annon & illæ ad administrationem tutelæ habeantur habiles? Sed quoniam tutela virile officium est & munus masculorum *l. 18. ff. de Tut.* fœminæ ad Tutelam non vocantur, licet proximò agnationis aut cognationis gradu nobis jungantur. Interim excipitur à regulâ *mater & avia*, quæ liberorum suorum impuberum Tutrices esse possunt, modo renuncient SCto Vellejano & secundis nuptiis. SCtum Vellejanum mulieribus propter earundem sexus imbecillitatem multis hujusmodi casibus expositis, variis in negotiis opem tulit. Præterea fœminæ regulariter ab omnibus officiis civilibus debent abstinere, & ut ait *l. 1. §. 1. ff. ad SCtum Vellej.* sicut moribus officia civilia adempta sunt fœminis, & pleraq; ipso jure non valent, ita multo magis adimendum eis fuit id officium, in quo non sola opera, nudumq; ministeriū eorum versaretur, sed etiam periculum rei familiaris. Privilegium tamen ex Constit. Just. acceperunt, atq; adeo quidem, ut post tutores testamentarios, vel horum si nulli adsint primum sibi locum vendicent, & legitimis omnibus præferantur, dummodo prædictis conditionibus renuncient, uti hoc videre est, *ex auth. matr. & avie C. quando mulier tutela off. fungi* potest. Inter illustres & nobiles autem jure Saxónico & consuetudinario hoc in casu redditum est ad jus commune

mune antiquum, nempe ut Tutela matris vel aviae in bonis praesertim feudalibus administrandis locum non habeat, sed proximiori agnato committatur. Solent etiam de consuetudine illustria & amplissima allodialia non per matrem vel aviam solam administrari, sed potissimum ex agnatorum consilio.

XVIII. Quibusdam JCtis hanc matris & aviae tutelam *extraordinariam*; agnatorum verò & cognatorum *ordinariam* appellare placet.

XIX. Accidit autem quandoque ut agnati capitis deminutionem patiantur, de familia exeant, & jus agnationis simulque cum eo tutelam perdant, tamdiu enim agnatorum durat tutela, donec per capitis deminutionem jus agnatorum non interit. Proinde ut nobis innotescat, quomodo amittatur, notabimus, quid & quotuplex sit capitis diminutio, & utrum per omnem capitis deminutionem tutela intervertatur?

XX. Est autem capitis diminutio prioris status mutatio.

XXI. Non rigorosè perquirendum, mutatio sive in *melius*, sive *deterius* facta capitis innuat deminutionem. Sufficit ullo modo mutationem obvenisse. Ait §. 3. *Instit. de Cap. demin.* filium à patre emancipatum capitis deminutionem esse passum, quod verum est, licet hæc status mutatio in melius esse videatur, quod ex severa patriæ vitæ & legis potestate exivisset. Negari tamen non potest conditionem ejus deteriorem factam, quia à familia & successione patris factus alienus.

XXII. Omnis capitis diminutio in *maximam*, *mediam* & *minimam* distinguitur.

XXIII. Per *maximam* libertas, & consequenter una cum civitate familia amittebatur, per *mediam* civitas tantum
salva

salva libertate; per *minimam* solum familiæ jus infringe-
tur, salva libertate & civitate; atq; hoc olim per emancipa-
tionem, arrogationem ac adoptionem fiebat. Modernis
moribus emancipati dicti, qvi post contractum matrimo-
nium suo ex arbitrio vivunt. *Mediam* capitis deminuti-
onem patitur in insulam deportatus, vel cui aqua & igni
interdictum est. Hodie qvi cum fustigatione & ejurati-
one regni, provinciæ aut civitatis relegatur. *Maximam*
olim patiebatur, qvi servus pœnæ fiebat, qvò accidebat
his, qvi à patronis manumissi ob ingratitudinem ad ser-
vitutem perpetuam damnabantur; vel qvi ob pretium
participandum sese venundari passi erant, vel ad metalla,
damnabantur, & bestiis objiciebantur &c. Hodie hosce
dicimus bannitos majori sive inferiori banno percussos,
welche in die Achte und Oberachte gefallen seyn. Jam ut eo
unde digressi sumus revertamur, sciendum est, olim tan-
tum per maximam & mediam capitis deminutionem, jus
agnationis, adeoq; tutelæ legitimæ jus, in agnato proximi-
ori fuisse sublatum, qvia jus succedendi per jus civile a-
gnatis constitutum hoc modo expirat; quanquam ipsa na-
turalis cognatio, seu sanguinis attinentia nullâ civili rati-
one penitus exterminari potest, jus tamen seu effectus
agnationis & cognationis tollitur, adeoq; qvia hodie
per *Nov. 118.* agnationis prærogativa est sublata, neq; in-
ter agnatos & cognatos amplius ulla est differentia, præ-
sertim in tutelâ & successione in allodialibus, æqvè expi-
rat agnatorum & cognatorum tutela non aliter, quam per
maximam & mediam capitis deminutionem, non verò
minimam, nisi quæ fit per *adrogationem*. Qvoad *pupil-*
lum communiter tradunt, tutelam expirare, omni ejus, et-
iam minimâ capitis diminutione, aliâ autem non video,
quam arrogationem, qvòd plenius remonstrabit conflictus.

XXIV. Verum legitima non tantum est tutela agnatorum & cognatorum, sed etiam *patronorum* in eos, quos manumiserunt. Cum enim ex *L. 12. tab.* hereditates libertorum libertarumq; si intestati decesissent, ad patronos liberosq; eorum pertinerent, etiam tutelam ad patronos esse referendam constituebatur, *quamvis* alia erat ratio, cum impubes à foeminâ manumittebatur; tunc ipsa quidem ad hereditatem vocabatur, alius vero tutor loco foeminæ dabatur.

XXV. Et hæc agnatorum ac cognatorum tutela *verè legitima* vocatur, ad cuius exemplum *quasi legitima* modo dicta *patronorum* & insequens *parentum* ac *fiduciaria* fratrum est introducta. Illa parentibus in liberos emancipatos competit; hæc parentis emancipatoris defuncti filio majorenni non emancipato in fratres impuberes à patre vivente emancipatos. Et tantum summarissimè de legitimâ tutelâ.

XXVI. Restat adhuc tertia & ultima tutelarum species; *Dativa*, quam *quilibet magistratus competens* tutore testamentario aut legitimo non existente, alicui idoneo *ad tuendum res pupilli* ex officio vel requisitus demandat. Ubi ergo testamentarius vel legitimus tutor exstat, huic dativæ locus nullus est. Verum, si Tutor testamento datus ante finitam tutelam esse desierit, aut ad tempus & certam conditionem datus deceserit, sive testamentarius se ad tempus excuset, aut veluti suspectus removeatur, vel capitis deminutionem patiatur, necessario dandus est alius Tutor, ne pupilli, eorumq; bona relinquuntur indefensa, & quidem, ut supra dictum à magistratu competente; Ille autem magistratus competens dicitur, qui jus dandi Tutores habet.

XXVII.

XXVII. Hujusmodi magistratus olim fuere ex L. Attilia prætores, & tribunorum major pars. In provinciis verò ex L. Julia & Titia præsides provinciarum lata A. U. 723.

XXVIII. L. Attilia à Lucio Attilio tribuno plebis lata erat, circa A. U. 413. unde omnes postea Tutores, qui dabantur in urbe Româ juxta tenorem L. Attilie synecdochicè Attiliani dicebantur. Ex constitutionibus Claudii postea hoc jus consulibus tributum fuit, deinde Antoninus illud solis prætoribus absq; tribunis plebis concessit. Justiniani tempore alius adhuc mos circa hanc tutelam receptus erat. Modernum jus in dativo tutore ita observatur, ut quivis Rex, Princeps &c. Civitas libera & municipalis vi magistratus & jurisdictionis ordinariæ per sua dicasteria & cùrias, vel ipsi, Tutores dare & confirmare possint. Convenit ergo hodie dationem tutelæ jurisdictionis esse. Anne verò etiam olim potius fuerit legis, quàm jurisdictionis, disputando inquiramus?

XXIX. Generaliter nunc monendi sumus, quid tutoribus in genere omnibus, tam testamentario, quàm legitimo & dativo, conveniat, qui res pupillares suscipit defendendas. Primo omnes horum, nedum pro moribus testamentario excepto, tutelâ sine approbatione, confirmatione, aut decreto judicis in se non debent recipere. Quod frequentius in legitima ac dativa tutela observatur. Secundo obstricti sunt ad conficiendum inventarium de bonis tam mobilibus, quàm immobilibus pupilli, idq; præsentem quoddam notario & testibus. Nam absq; hoc dolo malo videtur tutelam adiisse & veluti suspectus removendus. Excipitur testamentarius, si ex dispositione testatoris sibi inventarii confectio specialiter sit prohibita, aut certam ob causam, ne vel exiguas hereditatis vires denudet, vel magnas propaler, remissa fuerit, alias regulariter illud omnibus in-

bus incumbit Tutoribus ex *l. Tutor qui 7. ff. de admin. & peric. Tut.* *Tertio*, juramentum præstent vel jurato promittant, quantum in se erit, pupilli damna declinatu-
ros, & commoda quæsitu-
ros. Imò etiã jure civili tutores expres-
se coguntur coram judice competenti promittere, se pupil-
lum nullibi relicturos indefensum; per fidejussores, vel
pignora satisdare & cavere de indemnitate pupilli rem ejus
salvam fore, quæ rigoroſa cautio hodie abs usu deſiit. Non
enim corporale præſtant juramentum, neq; dant amplius
fidejussores, aut pignora, ſed manent bona horum omnia
pupillis pro adminiſtratione ex tacitâ privilegiatâ hypothe-
câ obligata, ſuſcipiunt autem tutelam vel curatelã *an Cydes
ſtaat*/ut conficiant inventarium, & præſtanda præſtent, pro-
ut in tutorio vel curatorio admonentur.

XXX. Nullus vero Tutor ad particularia pupilli bo-
na datur, ſed ad univerſam hereditatem, niſi tutores inter
ſe, vel per diſpoſitionem judicis tutelam dividant.

XXXI. Sequitur jam *effectus* Tutelæ, qui in eo con-
ſiſtit, ut exigente neceſſitate tutor rebus pupilli ſuam auto-
ritatem interponat, quæ autoritas tutorum non æſtimanda
eſt ex eorum dignitate, aut exiſtimatione, ſed *ex conſenſu*,
approbatione, mandato & juſſione.

XXXII. Queritur an nihil plane pupillus poſſit age-
re, niſi Tutor autoritatem ſuam interponat? Et dicendum,
in quibus cauſis pupillorum conditio melior redditur in
eis autoritatem Tutoris non requiri: Veluti ſi quid pupilli
ſibi donari ſtipulentur; quia omne, quod dono accipit pu-
pillus titulo lucrativo ſibi acquiri, in his & ſimilibus auto-
ritate tutoris non indiget. *Verum* ubicunq; aliquid dam-
num ſaltem metuendum, opus eſt tutoris autoritate, e. gr.
Si hereditas ſit adeunda, vel pupillus ſe obligaturus ſit aliis
ex mutuo, locato, empto, depoſito, requirenda omninò tuto-

tutoris autoritas. Est ramen aliqua inter pupillos differen-
 tia. Sunt enim vel infantes septem annorum & infra, qui
 plane non obligantur, neq; naturaliter, neq; civiliter; vel
 sunt infantie proximi ab anno septimo usq; ad annum deci-
 mum cum dimidio, qui neq; naturaliter sine autoritate tu-
 toris obligantur, nisi conditionem suam meliorem reddi-
 derint; vel sunt pubertati proximi ab anno decimo cum di-
 midio ad annum 14tum, tunc absq; tutore obligantur na-
 turaliter, licet non sint facti locupletiores. Locupletiores
 enim facti quin naturaliter & civiliter obligentur dubium
 nullum est. Qui ergo cum impuberibus pupillis contrahit,
 non sit, neq; debet esse eorum conditionis ignarus *l. 19. ff. de*
R. J. Quin immo, si pupillus cum alio negotium contrahat, in
 casibus ubi deterior ejus conditio subverenda, tutoris au-
 toritas desideratur, ut ipse præsens sit, nec per epistolam
 saltem vel nuncium suam autoritatem interponat, tunc
 enim æquè invalidum contractum esse negotium videtur,
 ac si absq; tutore peractum esset.

XXXIII. Deniq; Tutela vel non suscipitur; vel finitur.

XXXIV. Non suscipitur, si tutor, scriptus testamen-
 tarius, legitimus aut dativus se se excuset, quod legitimis
 ex causis fit:

1. Ob multitudinem liberorum existentium legitimè
 natorum.
2. Si quis fiscum administret.
3. Si tutor reip. causâ absens sit.
4. Si quis officium magni magistratus gerat.
5. Si lis inter pupillum & tutorem intercedat.
6. Si quis jam ante trium tutelarum administratione
 occupetur, quas non affectavit.
7. Si paupertatem demonstrare possit.

B 3

8. Si

8. Si valedudinarius sit, & propterea proprias res ægrè administret.
9. Si literas cum stupiditate non calleat.
10. Si inimicitias cum potentiori creditore pupilli contrahendas metuat, & se ob hanc causam à patre pupillorum in testamento datum esse, intelligat.
11. Si sibi à Testatore status controversia fuerit mota.
12. Si vel major 70. vel minor 25. annis sit.
13. Si miles factus sit.
14. Si cum patre pupillorum fuerit inimicitias capitales, non reconciliatas.
15. Si Grammaticus, Rhethor, medicus & intra numerum sit.
16. A curatela invita excusatur, qvi Tutor fuit.
17. Maritus ad *receptitiorum* uxoris bonorum curam non admittitur. *Dotalium* tamen & *paraphernalium* curator esse potest.

XXXV. Finitur ergo tutela (1) quando tutor ut suspectus removetur, propter malam administrationem. In qua suspecti Tutoris remotione *Judex* est qvilibet magistratus competens, *Reus*, qvivi suspectus Tutor. *Actor* omnis, licet, qvi alias locum standi in judicio non habet, veluti mulier quamvis extranea sit, dummodo sexus verecundiam non excedat; imò impubes ex consilio suorum tum temporis actor esse potest.

XXXVI. *Suspectus* ille dicitur, qvi non fideliter tutelam administrat, qvi se malitiosè abscondit, ne pupillo necessaria alimenta decernantur, qviq; falsò negat tantum superesse in bonis pupilli, ut alimenta eidem præstari queant, vel qvi licet caveat, se legitimè tutelam administraturum, reverà tamen dolosè illam tractat. Satisfactio enim
ejus

ejus propositum, & fraudulentam proæresin non mutat, sed ipsi tantum facultatem diutius in re familiari grasfandi præstât.

XXXVII. Quando autem lis movetur tutori, pendente ea, illi abstinendum est à tutelâ. Si probatur fuisse suspectus, dolumq; & latam culpam administrationi accessisse, notatur infamiâ, minimè verò ob culpam levem.

XXXVIII. Actio autem hæc expirat morte suspecti Tutoris, neq; ad heredes devolvitur, nisi quod turpia lucra ab heredibus extorqveri queant, si quæ ad eos pervenerint, ac lis cum defuncto fuerit contestata, licet crimen morte extingvatur.

XXXIX. Hac ratione Tutela inhonestè & uti dictum, cum infamiâ Tutoris finitur, aliàs alio etiam modo expirat. v. gr. 1. Pubertate pupilli. 2. Arrogatione ejusdem, vel etiâ tutoris. 3. Si pupillus deportetur. 4. Aut servus pœnæ fiat, 5. Si testamentarius sub certâ conditione datus sit, quâ existente tutor esse desinit.

XL. Sola verò testamentaria tutela conditionem admittit, non legitima, multò minus dativa; licet nonnunquam detur in subsidium testamentariæ. In se tamen conditionis est nescia l. 77. ff. de R. J.

Et tantum pro tempore de Tutelis.

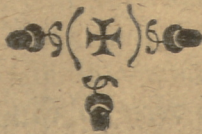
COROLLARIA ex Jure Publico.

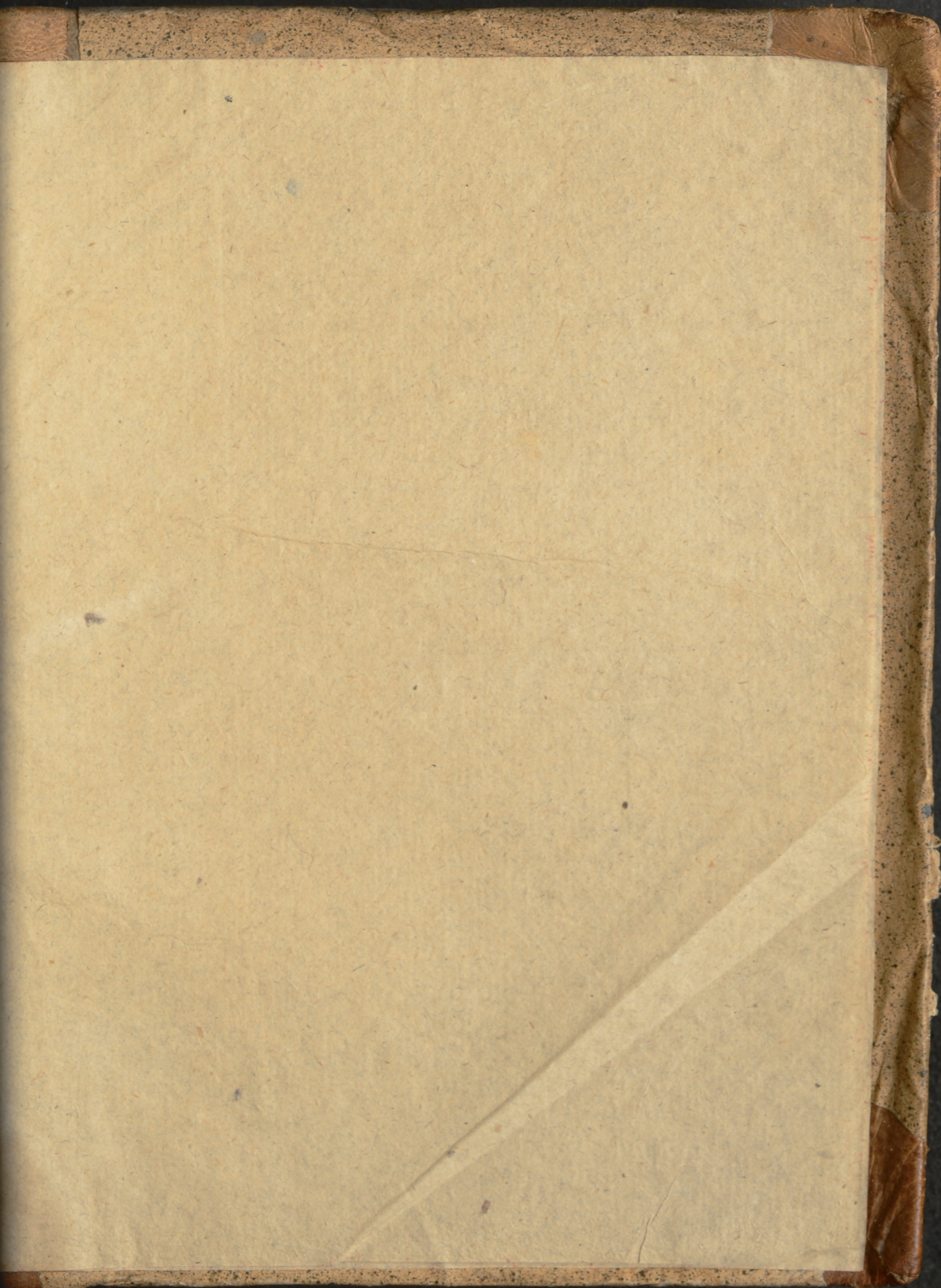
2. 1. An jus dandi tutores juxta jus commune Casareum sit uniforme cum eo, quod est inter Electores & Principes imperii. N. Et si enim regulariter Testamentaria tutela præferatur legitimæ l. si quis ii. ff. de Testament. tutel. & Lex 12. tab. proximos agnatos demum sub hac conditione ad tutelam vocet, si nullus existat testamentarius tutor

tutor §. quod autem Instit. de Legit. agnat. tut. Carol. IV, in Aurea bulla tamen pure simpliciter ac precise seniori fratri, aut eo non existente, proximiori agnato tutelam defert, huncq. modum & formam in tutelâ Electorali perpetuo servandam præscribit A.B.Tit. 7. vers. Et talis successio in primogenitis & heredibus &c. Proinde contra hanc legem cum omnium imperii statuum consensu promulgatam nihil valebit hominis dispositio, quemadmodum nec successio Electoribus per testamentum immutari potest. Non enim est testamentum supra leges & quod in legum est potestate, non eget aliâ extranea dispositione. Nec potest ullo modo retractari, quod per sacrum imperii iudicium jam ante dispositum est & decisum. Nov. 113. c. 1. Imperii principes vero jure liberiore fruuntur. Limn. de jure public. tom. 4. Tit. de potentia libertate & juribus statuum imperii.

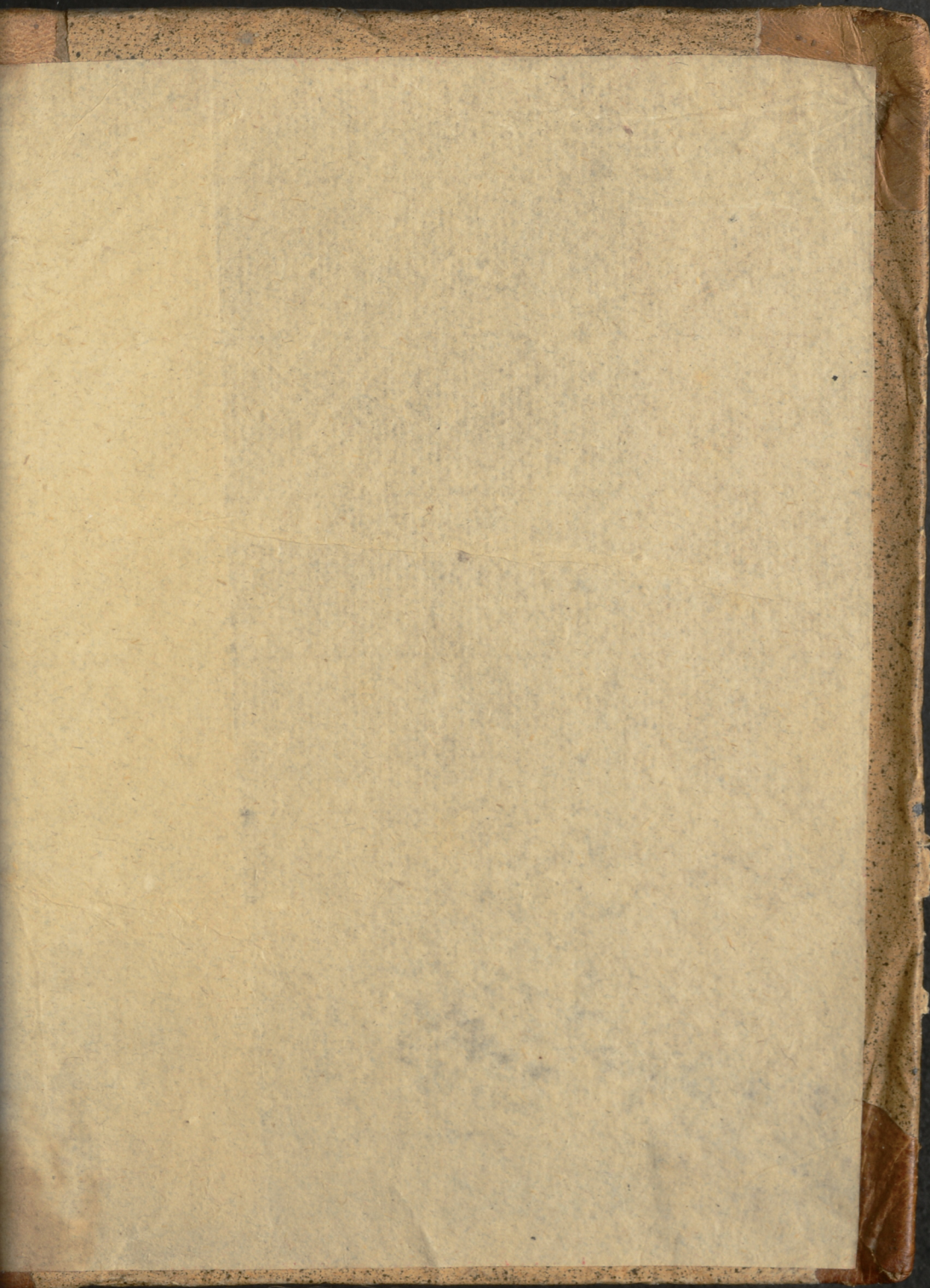
2. An dispositio A. B. mutata vel ad minimum temperata, quando Elector Bavaria Maximilianus uxorem Mariam Annam Austriacam filiis suis dederit tutricem & Electoratus administratricem siquidem ex recessu imperii Ratisbonensi nupero talibus nominibus subscripserunt ejus Legati? Responsum dicursui reservatur.
3. An tutor in testamento minus solenni à persona illustri datus nulla confirmatione egeat? Dissentiunt Dd. nos mentem nostram interroganti aperiemus.

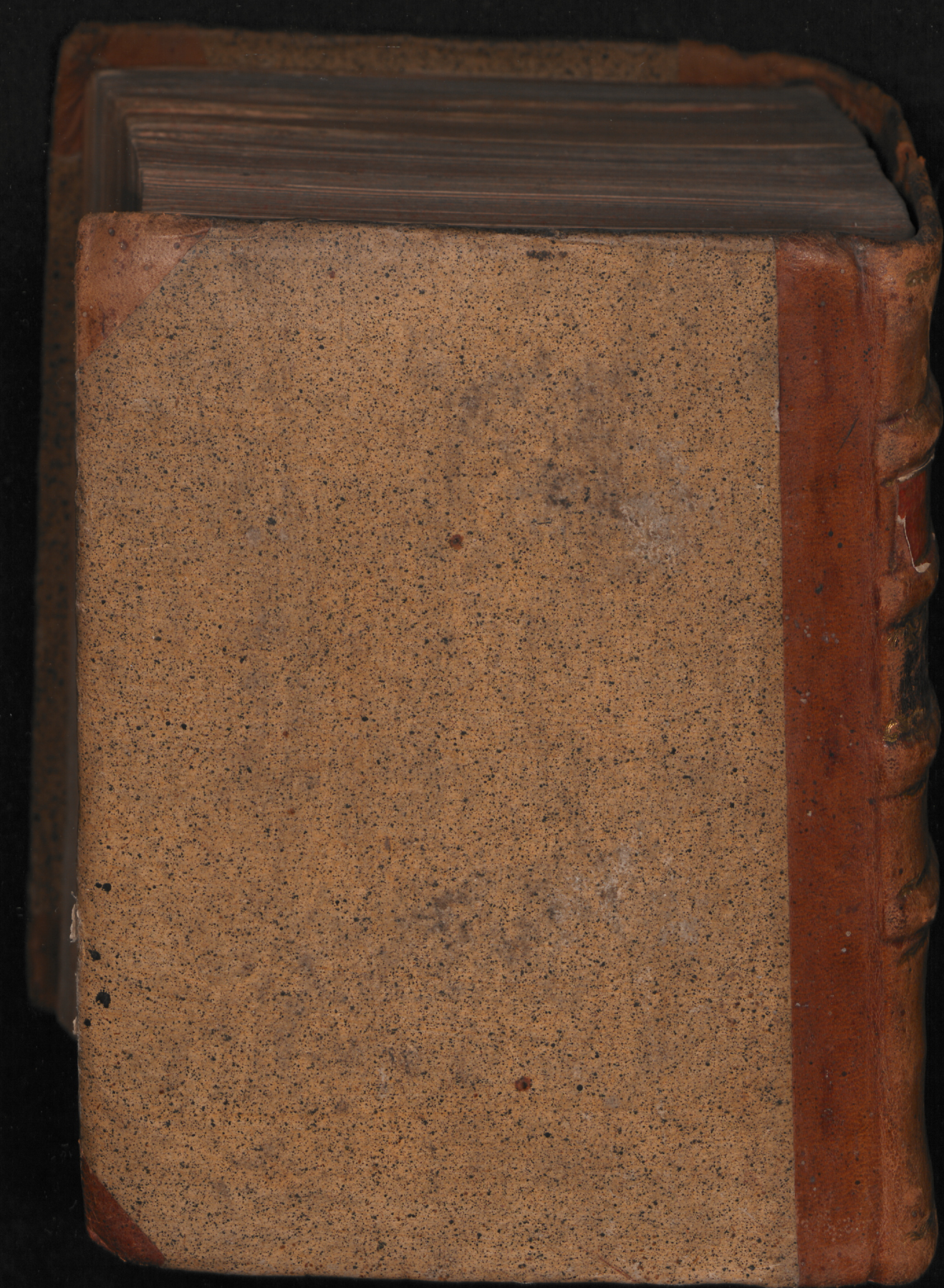
SOLI DEO GLORIA.

VVLGO DIATO die Klapper-Jagd.

33

§. XI.

Quodsi igitur in iudicio petitorio (a) super ipso ita di iure controuersia mouetur, is, cui solum inferior minor, aut media, venatio data est, a nostro modo se abstinere debet in locis, vbi ferae maioribentur. Is autem, qui duntaxat superiori, siue maioribet venatione, tali, vice versa, vti nequit in locis inferiori ferae minores, aut mediae, subsistunt. Ratio asensius in promptu est, qui alterius ferae per eiusmodi venationem disturbantur, et in aliena loca extra banerinum transfugiunt (b). Non debet autem alteri per

eorum numerus praeter necessitatem non sit augendus, si-tem id quoque non facile permittitur, vt, praedio, cui venandi cohaerer, inter plures possessores diuiso, in locum vnus iaculatoris, qui ante factam diuisionem fuit, postea res substituatur. Vid. Mandata Regis Prussiae d. 9. Maij. 4. d. 10. April. 1709. d. 8. Mart. 1712.

Actiones, quibus partes litigantes in iudicio petitorio exantur, sunt Confessoria et Negatoria vtilis.

Audiamus ante, quam vltius progredimur, ipsosmet veres, quibus potissimum in sua arte credendum est. Huc me faciunt tria luculenta testimonia, quae sequentibus s concepta sunt:

Steuer der Wahrheit attestire ich Endes, Unterschriebener
l. Schwarzburgischer Ober-Jörster hiermit auf Begehren,
das so genannte Klappern oder Klapper-Jagen, wenn
E
nehm.